

*Viceminister-president en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand*

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Voorontwerp van het decreet houdende de wijziging van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van het varend erfgoed
- 1ste principiële goedkeuring**

1. BESPREKING

A Algemeen

Het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van het varend erfgoed (hierna: Varenderfgoeddecreet), dat tot stand kwam in samenspraak met deskundigen en vertegenwoordigers van verenigingen, is intussen meer dan tien jaar oud. Het bestaan van dit decreet heeft een evolutie teweeg gebracht in de wereld van het varend erfgoed. Deze evolutie wordt positief ervaren door alle betrokken partijen: de eigenaars, de gebruikers, het middenveld, maar ook de liefhebbers van dit erfgoed. Toch is dit decreet vandaag aan actualisering toe. Het decreet van 2002 is immers het eerste decreet dat specifiek voorzag in de bescherming van het varend erfgoed. Enkele verbeteringen en uitbreidingen aan het decreet zijn nodig op basis van de voorbije ervaringen met deze regelgeving. Bijkomend heeft zich sinds enkele jaren een sterk middenveld ontwikkeld. Ook vanuit deze organisaties komen heel wat voorstellen om verbeteringen aan het beleid en aan de juridische instrumenten aan te brengen. Bovendien heeft de vierde afdeling van de KCML (afdeling Varend Erfgoed) talrijke elementen tot herziening van het decreet doorheen de jaren gedetecteerd. Meerdere elementen werden meegenomen bij deze herziening van voorliggend decreet.

Tegelijk werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om het Varenderfgoeddecreet zoveel mogelijk in overeenstemming te brengen met het nieuwe Onroenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, om de relatie met het Topstukkendecreet van 24 januari 2003 te verduidelijken en om opvolging te geven aan het Witboek Interne Staatshervorming. Om de interferentie met het Topstukkendecreet te regelen wordt een beperkte wijziging van dit decreet voorgesteld in artikel 25 van het wijzigingsdecreet (cf. infra 6. Weerslag op andere beleidsdomeinen).

B Totstandkoming

De herziening van het Varend erfgoeddecreet werd in 2012 in eerste instantie voorbereid binnen het agentschap Onroerend Erfgoed, op basis van de ervaringen van de erfgoedconsulent en erfgoedonderzoeker gespecialiseerd in het varend erfgoed. Er werd van in het begin overleg gepleegd met het agentschap Kunsten en Erfgoed (7 november 2012), met het departement Mobiliteit en Openbare Werken (afdeling Haven- en Waterbeleid – advies 5 november 2012) en met de afdeling Varend Erfgoed van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (12 juni 2012). Naar aanleiding van verschillende reacties en adviezen is er gekozen voor een bijsturing van het Varend erfgoeddecreet en niet voor een fundamentele herziening ervan. Aan de hand van een discussienota, die in maart 2013 ruim werd verspreid via de website en via gerichte mailing, werden verschillende adviezen ingewonnen voorafgaand aan het opstellen van dit wijzigingsdecreet. Er werd op de discussienota opnieuw gereageerd door de KCML Afdeling Varend (26 april 2013) en door het agentschap Kunsten en Erfgoed (12 april 2013). Er werd een gezamenlijk advies ingewonnen van de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO) en de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) (24 april 2013). Daarnaast hebben vier particulieren een reactie gegeven op de inhoud van de discussienota. De Koepelvereniging Watererfgoed Vlaanderen reageerde op 25 september 2013 op de discussienota. Alle suggesties en adviezen werden mee in overweging genomen bij het verder uitwerken van het voorliggende wijzigingsdecreet.

Bij het uitwerken van het wijzigingsdecreet werd ook rekening gehouden met de internationale context. Er werd nagegaan hoe deze thematiek behandeld wordt door internationale organisaties en vertaald wordt in internationale verdragen. Tevens werd onderzocht hoe in een aantal buurlanden omgegaan wordt met het maritieme en fluviale erfgoed.

2. TOELICHTING BIJ HET ONTWERPBESLUIT

De voorgestelde wijzigingen aan het decreet van 29 maart 2002 zijn de volgende:

- verduidelijking van het begrip "varend erfgoed" en verfijning van andere definities (artikel 2);
- het decreetaal verankeren van de inventaris van het varend erfgoed en het voorzien van een procedure tot vaststelling van deze inventaris, conform het nieuwe Onroerenderfgoeddecreet (artikels 3 t e.m 11),
- het afstemmen van de beschermingsprocedure op de procedure van het Onroerenderfgoeddecreet, en in het bijzonder ook het voorzien van een procedure tot wijziging of opheffing van de bescherming (artikels 12 t e m 14),
- het verduidelijken en uitbreiden van de rechtsgevolgen van een bescherming waarbij wordt voorzien in een meldingsprocedure voor het wijzigen van het uitzicht van het

beschermd varend erfgoed, in een meldingsprocedure voor het wijzigen van de vaste ligplaats en in een toelatingsprocedure voor het buiten Vlaanderen brengen van beschermd varend erfgoed (artikels 15 t e m. 17),

- het uitbreiden van de mogelijkheden tot financiële ondersteuning voor het beheer van het varend erfgoed door de procedure voor de opmaak en goedkeuring van een beheersprogramma te vereenvoudigen en door te voorzien in een snellere regeling voor het terugkerend eenvoudig onderhoud (artikels 18 t e m 21),
- het voorzien van een handhavingsluik om de bepalingen van dit decreet naar behoren te kunnen handhaven zonder het stimulerende karakter van het decreet aan te tasten, waarbij het Onroerenderfgoeddecreet als kaderdecreet wordt aangewend (artikels 22 t.e.m 24),
- het afstemmen van het Varendefgoeddecreet met het Topstukkendecreet in geval dubbele bescherming voor wat betreft de afstemming van toelatings- en meldingsplichtige handelingen en voor wat betreft de premieregeling (artikel 16, 5° en artikel 25)

3. WEERSLAG OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het decreet heeft geen onmiddellijke weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten. Het beschikbare personeel binnen de bevoegde agentschappen zal voor de gewijzigde taken worden ingezet.

4. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op <aangevraagd op 24 oktober 2013>

De implementatie van het vernieuwde Varendefgoeddecreet en het bijhorende uitvoeringsbesluit vergen zowel inzet van werkingsmiddelen als een beperkte wijziging in het gebruik van de beleidskredieten.

A. Weerslag op de werkingsmiddelen

Om de implementatie van de vernieuwde regelgeving te faciliteren is communicatie naar de verschillende doelgroepen nodig. De interne communicatie zal bovendien gecombineerd moeten worden met beperkte vorming van het personeel. Hiervoor zullen binnen de bestaande middelen verschuivingen doorgevoerd worden: de beleidsmedewerkers en communicatiespecialisten van het agentschap zullen de vorming van de collega's verzorgen, de interne nieuwsbrief, . . . Voor de externe communicatie zullen eveneens de reeds beschikbare middelen ingezet worden. Dit betekent dat zo optimaal mogelijk alle beschikbare middelen binnen de Vlaamse Overheid aangewend zullen worden om de toelichtingen aan

externen door het personeel van het agentschap te ondersteunen. De beschikbare communicatiemiddelen en -kanalen worden maximaal aangesproken in functie van de communicatie over de nieuwe regelgeving. Dit vergt geen extra middelen, maar betekent wel een verschuiving in takenpakketten van de medewerkers en de inzet van de middelen.

De uitvoering van de vernieuwde regelgeving heeft een beperkte impact op de informatisering van (nieuwe) procedures en impliceert voor de IT-systemen de aanmaak van een aantal (ver)nieuwde authentieke gegevensbronnen. De informatie die in deze authentieke gegevensbronnen wordt opgeslagen, is noodzakelijk voor een moderne en efficiënte uitvoering van de verschillende procedures uit het decreet. Binnen de beschikbare werkmiddelen van het agentschap Onroerend Erfgoed worden daarom de nodige middelen voor de ontwikkeling en het beheer van deze IT-systemen voorzien.

B Weerslag op de beleidskredieten

De beleidskredieten voor de uitvoering van het Varenderfgoeddecreet zullen ook met de voorgestelde wijzigingen uitsluitend worden aangewend in het kader van het premiestelsel voor de instandhouding, het onderhoud en het beheer van het beschermde varend erfgoed. Terwijl vandaag de beleidskredieten volledig ter beschikking staan voor het uitbetalen van beheerspremies, die worden toegekend in het kader van de uitvoering van een goedgekeurd beheersprogramma, zullen in de toekomst daarnaast ook beleidskredieten moeten worden voorzien voor het uitbetalen van onderhoudspremies. De beschikbare beleidskredieten zullen optimaal ingezet worden voor de nieuwe en gewijzigde instrumenten. Het is evenwel duidelijk dat duidelijke beleidsprioriteiten met betrekking tot de inzet van de middelen bepaald moeten worden.

5. WEERSLAG OP DE LOKALE BESTUREN

De voorgestelde wijziging van het Varenderfgoeddecreet heeft geen weerslag op de lokale besturen.

6. WEERSLAG OP ANDERE BELEIDSDOMEINEN

Vlak na de totstandkoming van het Varenderfgoeddecreet werd ook het zogenaamde Topstukkendecreet goedgekeurd, met name het decreet van 24 januari 2003 houdende de bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang in Vlaanderen. Het Topstukkendecreet moet ervoor zorgen dat zeldzame en onmisbare voorwerpen en verzamelingen in Vlaanderen niet verloren gaan. Op basis van dit decreet wordt een Topstukkenlijst samengesteld met voorwerpen en verzamelingen waarvoor speciale beschermingsmaatregelen en uitvoerbeperkingen gelden. Deze voorwerpen en verzamelingen komen ook in aanmerking voor restauratiesubsidies. Het gaat om cultuurobjecten die voor de Vlaamse Gemeenschap zeldzaam én onmisbaar zijn. Zeldzaam betekent dat er zich weinig gelijksoortige voorwerpen of verzamelingen in dezelfde staat in Vlaanderen bevinden. Onmisbaar betekent dat het voorwerp of de verzameling minstens één

van de volgende vier eigenschappen bezit: een bijzondere waarde voor het collectieve geheugen, een schakelfunctie, een ijkwaarde of een bijzondere artistieke waarde. Het nautisch erfgoed kan dus ook door middel van het Topstukkendecreet bescherming genieten maar enkel indien aan de bovenstaande criteria voldaan wordt. Het varend erfgoed, dat vandaag onder de bescherming van het decreet tot bescherming van het varend erfgoed valt, komt veelal niet in aanmerking om te worden beschermd door het Topstukkendecreet.

Er is dus, ook vandaag ook al, enige interferentie tussen het Varenderfgoeddecreet en het Topstukkendecreet van 24 januari 2003 dat de bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang regelt. Ook het mobiele erfgoed kan voor een bescherming als topstuk in aanmerking komen. Zo werden bijvoorbeeld een reeks luchtvaarterfgoed en een stoomlocomotief op de Topstukkenlijst opgenomen. Dit kan in feite ook voor het varend erfgoed van uitzonderlijk belang, maar is tot nu toe nog niet voorgevallen.

In het wijzigingsdecreet wordt met name een toelatingsregeling voorzien om beschermde vaartuigen (periodiek) buiten Vlaanderen te kunnen brengen (artikel 16, 5°). In het geval er een dubbele bescherming is, enerzijds als varend erfgoed en anderzijds als topstuk, dan primeert de toelatingsregeling voor het buiten Vlaanderen brengen van het Topstukkendecreet. Deze toelatingsregeling biedt immers meer mogelijkheden om te garanderen dat het topstuk binnen Vlaanderen blijft. Er wordt ook een regeling getroffen om dubbele toelatingsprocedures en premiereregelingen te voorkomen in geval van dubbele bescherming als varend erfgoed en als topstuk, net zoals dit nu al is geregeld voor roerende goederen die een dubbele bescherming genieten, enerzijds als integrerend deel uitmakend van een beschermd monument en anderzijds als topstuk. Om deze mogelijke dubbele bescherming van vaartuigen te regelen is een wijziging van het Topstukkendecreet aan de orde (artikel 25).

7. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

De ontwerpen van uitvoeringsbesluit werden aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2013/453 (verleend op 23 oktober 2013).

Het RIA-advies werd verleend op 29 oktober 2013 (RIA/AL 0453). De RIA zal worden aangepast aan dit advies tussen de eerste en de tweede principiële goedkeuring.

Een administratieve lastenmeting wordt voor de definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

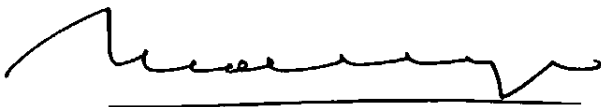
8. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering

1° verleent haar principiële goedkeuring aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van het varend erfgoed en van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang,

2° machtigt de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand om over het onder punt 1° vermelde voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed en de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

3° gelast de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand om het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, op voorwaarde dat het in punt 2 vermelde advies geen aanleiding geeft tot inhoudelijke wijziging van de heden door de Vlaamse regering principiële goedgekeurde tekst

Geert Bourgeois
Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand